

๒๐. ทำต่อผู้อื่น

- “ทำต่อบุคคลอื่น” บุคคลอื่น หมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ไม่ได้หมายถึง ทรัพย์สินของหรือสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ
- การทำลายทรัพย์สินของหรือสัตว์ที่มีเจ้าของ ถือว่าเป็นการทำต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔/๒๕๑๓

➤ บุตรที่บิดารับรองแล้ว → บุตร
เรียกค่าเสียหายได้

- “โจทก์เป็นบุตรที่บิดารับรองแล้ว มีสิทธิเรียกค่าปลงศพและค่าสินไหมทดแทนที่รยยนต์เสียหายจากผู้ทำละเมิดเป็นเหตุให้บิดาตายได้ ”

๒

- เรื่องนี้บิดาถูกรถชนถึงแก่ความตาย บิดาเป็นผู้ถูกทำละเมิด
- แต่เนื่องจากสันนิษฐานสภาพบุคคลก็ไม่อาจจะฟ้องร้องได้

๓

- ทายาทซึ่งมิได้ถูกทำอะไรเลยไม่ได้ถูกกระทบโดยตรง แต่ในฐานะที่เป็นทายาท มีสิทธิได้รับมรดก เพราะบิดาได้รับรอง แล้วถือเป็นผู้สืบสันดาน
- มีสิทธิฟ้องผู้ทำละเมิดที่ทำให้บิดาตายได้

๔

➤ ใช้เด็ก → ละเมิดต่อผู้เยาว์และพ่อแม่

- ใช้เด็กข่มขืนไม้ นานไป หมดแรง ตกต้นไม้ ตาย ละเมิดต่อผู้เยาว์และผู้ใช้อำนาจปกครอง
- รอดูกชน ยางที่บรรทุกมาถูกคนร้ายลักเอาไป ผู้ชนก็ต้องรับผิดชอบ
- หรือถูกชนแล้วแวนตา นาฬิกาที่หายไป ก็ ต้องรับผิดชอบ

๕

๒๑. ทำต่อนิติบุคคล

- ทำต่อนิติบุคคล นิติบุคคลก็อาจถูกละเมิดได้ตามสภาพนิติบุคคลนั้นที่อาจมีอาจเป็นได้
- สภาพของนิติบุคคลย่อมแตกต่างจากบุคคลธรรมดาบุคคลธรรมดาอาจถูกทำละเมิดได้กว้างกว่า

๖

- เช่น ไปล่อมบริษัทจะหาว่าทำให้บริษัทเสื่อมเสียเสียภาพไม่ได้คนที่อยู่ในบริษัทเท่านั้นที่ถูกล่อมเข้าออกไม่ได้จึงเป็นผู้ที่ถูกทำให้เสื่อมเสียเสียภาพ
- แต่บริษัทอาจจะถูกละเมิดในการประกอบกิจการค้า

๗

- เพราะการไปล้อมทำให้ธุรกิจการค้าเขาเสียหาย เป็นเรื่องละเมิดในแง่ธุรกิจการค้า แต่ไม่ใช่ละเมิดเรื่องทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ
- ถ้าไปพังอาคารที่ทำการของบริษัทหรือไปพังป้ายยี่ห้อชื่อของนิติบุคคลเป็นเรื่องทำให้เสียทรัพย์ของบริษัท ไม่ใช่เรื่องทำละเมิดฐานทำร้ายร่างกาย
- การทำลายศาลเจ้าซึ่งไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล ถือเป็นการละเมิดต่อกรรมการปกครองซึ่งเป็นผู้ดูแล

๓

๒๒. ทำต่อทรัพย์สินของรัฐ

- ทำต่อทรัพย์สินของรัฐ
- เช่น การทำให้ป่าไม้เสียหาย ถือว่าเป็นการทำต่อกรมป่าไม้
- หรือการทุบถนนในเขตเทศบาล ถือว่าเป็นการทำต่อเทศบาล

๔

๒๓.ผู้เสียหายพิเศษ

- ผู้เสียหายพิเศษ

- แต่ถ้าวเอกจากคนนั้นได้ประโยชน์จากการใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นยิ่งกว่าบุคคลทั่วไป
- บุคคลนั้นย่อมได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ
- ถือว่าเป็นการกระทำ (ละเมิด) ต่อบุคคลนั้น

๑๐

๒๔.กรณีซื้อขายเป็นโมฆะ

- กรณีซื้อขายเป็นโมฆะ สัญญาซื้อขายที่เป็นโมฆะ หากเป็นโมฆะเนื่องจากมีวัตถุแห่งหนี้หรือวัตถุประสงค์ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ผู้ครอบครองหรือใช้สอย ไม่มีสิทธิจะอ้างอะไรได้แม้จะมีคนทำลายทรัพย์สินที่ซื้อมานั้น

๑๑

- เพราะถือว่าไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยไม่เป็นผู้ถูกทำละเมิด
- แต่ถ้าผู้ครอบครองใช้สอยทรัพย์สินที่ซื้อมาเป็นวัตถุแห่งหนี้ที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี เหตุที่เป็นโมฆะนั้นเป็นเพียงรูปแบบของสัญญา แล้วทรัพย์สินนั้นถูกทำลาย
- กรณีนี้เป็นละเมิดต่อผู้ซื้อ

๑๒

๒๕. กรณีเช่าทรัพย์สิน

➤ ละเมิดต่อทรัพย์สินที่เช่า ผู้เช่าฟ้องได้

- กรณีเช่าทรัพย์สิน ตามกฎหมายผู้เช่ามีสิทธิได้ใช้หรือได้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่าตามมาตรา ๕๓๗
- ผู้เช่าจึงจำเป็นต้องสงวนทรัพย์สินที่เช่านั้นเสมือนกับที่วิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตน (ฎ. ๘๐๔ / ๒๔๕๓)

๑๓

- และต้องบำรุงรักษา ทั้งต้องทำการซ่อมแซมเล็กน้อยด้วยมาตรา ๕๕๓ หรือแม้จะเป็นการซ่อมแซมใหญ่
- หากเป็นความจำเป็นและสมควรเพื่อรักษาทรัพย์สินซึ่งเช่านั้น ผู้เช่าย่อมมีสิทธิเรียกค่าใช้จ่ายผู้เช่าได้ตามมาตรา ๕๔๗

๑๔

- และเมื่อสัญญาเช่าเลิกหรือระงับลง ผู้เช่าก็ต้องส่งคืนทรัพย์สินที่เช่าในสภาพซ่อมแซมดีตามมาตรา ๕๖๑
- ฉะนั้นเมื่อมีผู้ทำละเมิดในระหว่างสัญญาเช่าขณะทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้เช่า (ฎ. ๓๗๕๑ / ๒๕๒๕)
- จึงถือว่าเป็นการกระทำ(ละเมิด) ต่อผู้เช่า ผู้เช่าฟ้องผู้ทำละเมิดได้

๑๕

๒๖.กรณีไม่มีหนังสือสัญญาเช่า

- กรณีไม่มีหนังสือสัญญาเช่า หากมีการเช่า (อสังหาริมทรัพย์) แล้ว
- แม้จะไม่มีการทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือ
- ผู้เช่าก็ฟ้องผู้บุกรุกและเรียกค่าเสียหายได้ เพราะไม่ได้ฟ้องบังคับคดีเกี่ยวกับสัญญาเช่าแต่อย่างใด

๑๖

๒๗.ผู้เช่ายังไม่ได้ครอบครองฟ้องละเมิด

- ผู้เช่ายังไม่ได้ครอบครองฟ้องผู้ละเมิด ในกรณีเช่า อสังหาริมทรัพย์หากผู้เช่ายังไม่ได้เข้าครอบครอง ทรัพย์สินที่เช่า แล้วมีผู้บุกรุกจะถือว่าเป็นการทำ ละเมิดต่อผู้เช่าหรือไม่
- สิทธิตามสัญญาเช่าเป็นเพียงบุคคลสิทธิระหว่างผู้ให้เช่ากับผู้เช่า
- โดยผู้ให้เช่ามีสิทธิเรียกร้องให้ผู้เช่าชำระค่าเช่า

๑๗

- ส่วนผู้เช่าก็มีสิทธิเรียกร้องให้ส่งมอบและครอบครองทรัพย์สินที่เช่า
- หากทรัพย์สินที่เช่าซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์มีบุคคลอื่นครอบครองอยู่ก่อนโดยมิชอบ จะถือว่าเป็นการทำละเมิดต่อผู้เช่าหรือไม่
- การครอบครองทรัพย์สินที่เช่าอาจจะครอบครองเพราะสัญญาเช่าหมดอายุ

๑๘

- หรือมีการบอกเลิกสัญญา หรือเป็นการบุกรุกเข้าไปครอบครอง
- การครอบครองในลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นการละเมิดต่อเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ หรือผู้ให้เช่านั้นไม่มีปัญหา

๑๙

- ในที่นี้จะพิจารณาว่าเป็นการละเมิดต่อผู้เช่าหรือไม่ ผู้เช่าจะฟ้องจับไล่ผู้ครอบครองโดยมิชอบนั้นได้หรือไม่
- เมื่อสิทธิตามสัญญาเช่าเป็นเพียงบุคคลสิทธิ ผู้เช่าจะไปฟ้องจับไล่ผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เช่าไม่ได้
- เพราะผู้เช่ากับผู้ครอบครองไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน

๒๐

๒๓. ผู้เช่ายังไม่ได้ครอบครองฟ้องละเมิด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๕๒/๒๕๒๒

- บิดาโจทก์เช่าตึก จำเลยอาศัยอยู่ในตึกกับโจทก์บิดาโจทก์ตาย โจทก์ทำสัญญาเช่าแทนบิดาโจทก์จากผู้ให้เช่าเดิม

๒๑

- จำเลยไม่ออกจากตึกแม้โจทก์อยู่ที่อื่น โจทก์ฟ้องจับได้จำเลยได้
- ผู้เช่ายังไม่ได้ครอบครอง → ก็ฟ้องได้

๒๒

๒๘.กรณีจ้างทำของ

- กรณีจ้างทำของ เช่น จ้างซ่อมรถยนต์ หากรถที่รับจ้างซ่อมถูกทำละเมิดขณะอยู่ในความครอบครองของผู้รับจ้างซ่อม
- ผู้รับจ้างซ่อมไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นเจ้าของรถ (มาตรา ๒๑๕)
- ถือว่าผู้ว่าจ้างเป็นผู้ถูกทำละเมิดมิใช่ผู้รับจ้างซ่อม
- ผู้รับจ้าง → ฟ้องไม่ได้

๒๓

- ผู้รับจ้างซ่อมจึงมิใช่ผู้เสียหายไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการถูกลักทรัพย์
- เพราะการรับจ้างซ่อมไม่มีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของ อันผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระตามกฎหมายใน มาตรา ๖๐๓ (ฎ.๗๕ / ๒๔๘๖)

๒๔

๒๕.กรณีฝากทรัพย์

- กรณีฝากทรัพย์ สัญญาฝากทรัพย์ผู้รับฝากนอกจากมีหน้าที่เก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ในอารักขาแห่งตนแล้ว
- ผู้รับฝากยังมีหน้าที่คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ฝากด้วยตามมาตรา ๖๕๓
- ทั้งผู้รับฝากยังต้องใช้ความระมัดระวังสงวนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นด้วยตามมาตรา ๖๕๕

๒๕

- ฉะนั้นเมื่อผู้รับฝากมีนิติสัมพันธ์ที่จะต้องรับผิดชอบต่อผู้ฝากดังกล่าว เมื่อมีผู้ทำให้ทรัพย์สินนั้นเสียหายขณะอยู่ในอารักขาของผู้รับฝาก
- จึงถือว่าเป็นการทำ (ละเมิด) ต่อผู้รับฝากด้วย
- ผู้รับฝาก → ฟ้องได้

๒๖

๓๐.กรณียืมใช้คงรูป

- กรณียืมใช้คงรูป
- มีปัญหา หากมีผู้ทำให้ทรัพย์สินที่ยืมเสียหาย อันเป็นละเมิด
- ในขณะที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้ยืม
- จะถือว่าเป็นการทำ (ละเมิด)

๒๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๐/๒๕๑๕

➤ ผู้ยืม ฟ้องเรียกค่าซ่อมและเสื่อม
ราคาไม่ได้

- โจทก์ฟ้องว่าจำเลยขับรถยนต์ชนรถจักรยานยนต์ของโจทก์โดยละเมิด
- แต่ได้ความว่ารถจักรยานยนต์เป็นของน้องโจทก์ โจทก์ยืมมาใช้และเป็นการใช้ตามปกติ

๒๘

- โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องให้จำเลยใช้ค่าซ่อมรถและค่าเสื่อมราคา ซึ่งเป็นค่าเสียหายที่เกี่ยวกับตัวรถโดยตรง

๒๙

๓๑.การทำต่อผู้เยาว์

- การทำต่อผู้เยาว์ นอกจากเป็นการละเมิดต่อผู้เยาว์แล้ว ยังเป็นการทำละเมิดต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ด้วย
- เพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอำนาจและมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๖๔ , ๑๕๖๖ , ๑๕๖๗ , และ ๑๕๙๘ / ๒ (ฎ.๖๒๓๒ / ๒๕๕๔

๓๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๕/๒๕๑๒

➤ พ่อแม่ฟ้องเรียกค่าเสียหายได้

- บุตรโจทก์ถูกรถยนต์ชนได้รับบาดเจ็บสาหัส โจทก์ซึ่งเป็นบิดาและเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมย่อมมีหน้าที่รักษาพยาบาล

๓๑

- เมื่อต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆไปแล้ว
จึงมีอำนาจเรียกค่าเสียหายที่จ่ายไป
ซึ่งเป็นค่าเสียหายส่วนตัวโดยตรงได้

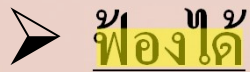
๓๒

๓๒. ทำทางเพศและพรากผู้เยาว์

- ทำทางเพศและพรากผู้เยาว์ การกระทำ
ทางเพศต่อผู้เยาว์ ไม่ว่าผู้เยาว์จะยินยอม
หรือไม่
- ย่อมเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบ
เรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ผู้กระทำจะอ้างว่าผู้เยาว์ยินยอมไม่ได้

๓๓

๓๓.กรณีบิดานอกกฎหมาย

- กรณีบิดานอกกฎหมาย แม้บิดาโดยพฤตินัยจะมีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้มีอำนาจปกครองของผู้เยาว์ตามกฎหมายครอบครัวยุติในบรรพ ๕

๓๔

- แต่บิดาโดยพฤตินัยก็ยังมีอำนาจร้องขอต่อศาลให้สั่งผู้เยาว์ซึ่งวิกลจริตให้เป็นคนไร้ความสามารถได้ตามมาตรา ๒๘
- หมายถึง บิดาตามข้อเท็จจริง คือหมายรวมทั้งบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายและบิดานอกกฎหมายด้วย

๓๕

๓๔. ทำต่อบุตรที่บรรลุนิติภาวะ

- ทำต่อบุตรที่บรรลุนิติภาวะ นิติภาวะเพราะอายุครบแล้วตามมาตรา ๑๕ หรือบรรลุนิติภาวะเพราะสมรสตามมาตรา ๒๐
- บิดามารดาอย่ามไม่มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๕๖๔ วรรคหนึ่ง
- หากทำละเมิดบุตรแต่ไม่ถึงตายไม่ถือว่าเป็นการทำต่อบิดามารดา

๓๖

- แต่ถ้าบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแต่ทุพพลภาพ ในมาตรา ๑๕๖๔ วรรคสอง กำหนดให้บิดามารดาต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแต่ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้

๓๗

➤ ทำต่อบุตรที่อายุมากกว่า ๒๐ ปี ไม่ ละเมิดต่อพ่อแม่

- แต่การกระทำละเมิดต่อบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้ว แม้เป็นเหตุให้บุตรนั้นทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ ก็ไม่เป็นการกระทำ (ละเมิด) ต่อบิดามารดา แม้จะทำให้บิดามารดาต้องมาอุปการะเลี้ยงดูบุตรคนนี้ก็ตาม

๓๘

๓๕. ทำต่อบุตรบุญธรรม

- ทำต่อบุตรบุญธรรม สำหรับบิดามารดาเดิมของบุตรบุญธรรมก็ยังคงเป็นผู้ถูกทำ (ละเมิด) ในกรณีทำต่อบุตรได้เหมือนเดิม
- เพราะตามมาตรา ๑๕๕๘ / ๒๘ บัญญัติว่า บุตรบุญธรรมยังไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวที่ได้กำเนิด (ฎ.๖๘๕ / ๒๕๑๒)

๓๙

๓๖. ทำต่อคู่สมรส

- ทำต่อคู่สมรส ในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวยังมีคำพิพากษาฎีกาอีก ๒ เรื่องที่น่าสนใจ
- คือหญิงมีสามี ถ้าชายได้ไปล่วงเกินหญิงมีสามี ในทำนองชั่วสาวอย่างนี้ถือว่าเป็นการละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ หรือไม่
- และเป็นการละเมิดต่อคู่สมรสคือสามีของหญิงนั้นหรือไม่

๔๐

คำพิพากษฎีกาที่ ๓๓๘/๒๕๐๘

➤ ทำต่อคู่สมรส อีกฝ่ายฟ้องได้ตาม กม. ครอบครัว

- มาตรา ๑๕๐๕ วรรคหนึ่ง (มาตรา ๑๕๒๓ วรรคหนึ่ง/ใหม่) บัญญัติถึงกรณีที่ทำชู้กับผู้อื่น
- สามีจะฟ้องเรียกค่าทดแทนจากภริยากับชู้ได้ ต่อเมื่อมีคำพิพากษาของศาลให้สามีและภริยานั้นหย่ากันเสียก่อนต่อมามาตรา ๑๕๐๕ วรรคสอง ๔๑

- (มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง-ใหม่) บัญญัติถึงกรณีสามีมีสิทธิจะฟ้องเรียกค่าทดแทนจากผู้ถูกล่วงเกินภริยาในทำนองชู้สาวได้ ถ้ามิใช่เรื่องภริยามีชู้แต่เป็นเรื่องภริยาถูกล่วงเกินโดยไม่สมัครใจ
- ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องพิพากษาให้สามีภริยาหย่ากันเสียก่อน

๔๒

- เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยได้ข่มขืนกระทำชำเราภริยาโจทก์โดยภริยาโจทก์ไม่สมัครใจอันเป็นการล่วงเกินในทางชู้สาวดังนี้
- กรณีต้องด้วยมาตรา ๑๕๐๕ วรรคสอง แม้จะไม่มีคำพิพากษาของศาลให้โจทก์หย่าขาดจากภริยาเสียก่อน
- โจทก์ก็มีอำนาจฟ้องเรียกค่าทดแทนจากจำเลยได้

๔๓

๓๗.ทำต่อคู่หมั้น

➤ ทำต่อคู่หมั้น อีกฝ่ายฟ้องได้ตาม กม.
ครอบครัว

- ทำต่อคู่หมั้น ในกรณีชายคู่หมั้นฟ้องเรียกค่าทดแทนจากชายอื่นซึ่งได้ร่วมประเวณีหรือข่มขืนกระทำชำเรา

๔๔

- หรือพยายามข่มขืนกระทำชำเราหญิงคู่หมั้นตามมาตรา ๑๔๔๕ และ ๑๔๔๖ ก็เช่นเดียวกัน
- ถือว่าชายอื่นนั้นได้ทำละเมิดต่อชายคู่หมั้น
- และมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ให้ฟ้องโดยเฉพาะแล้วชายคู่หมั้นจึงฟ้องโดยอาศัยมาตรา ๔๒๐ ไม่ได้

๔๕

๓๘.กรณีทนายความ

- กรณีทนายความ มีผู้ที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำโดยมิชอบอีกอย่างหนึ่ง
- คือ เรื่องทนายความที่เกิดขึ้นบ่อย ตามปกติเมื่อตัวความแต่งตั้งให้ทนายความไปดำเนินคดีแทน
- ทนายความจะมีอำนาจว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ว่าต่าง แก่ต่าง ฟ้องร้อง ยื่นคำให้การต่อผู้คดี

๔๖

- และมักจะระบุดงในใบแต่งตั้งทนายให้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใดเป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความ
- เช่น การยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง กระปรณีประนอม การสละสิทธิ
- หรือใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกาหรือในการขอให้พิจารณาคดีใหม่ (ป.วิ.พ.มาตรา๖๒)

๔๗

คำพิพากษฎีกาที่ ๒๑๗๓๐/๒๕๕๖

➤ ไม่ตรวจสอบทะเบียนราษฎรให้ดี ก็
ละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องได้

- ทนายความด้านเป็นวิชาชีพด้านกฎหมาย จึง
ต้องมีความละเอียดรอบคอบและมีหน้าที่
ต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและ
พฤติการณ์เป็นพิเศษ

๔๘

- โดยเฉพาะการฟ้องคดีล้มละลาย บุคคลผู้ถูก
พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถูกจำกัดสิทธิต่างๆ
- ตัวประชาชนของ พ. ลูกหนี้นำไปขอคัดสำเนา
ทะเบียนราษฎร จึงฟ้องโจทก์เป็นคดีล้มละลาย
ทั้งทั้งที่โจทก์มีชื่อแตกต่างจาก พ.
- และจำเลยที่ ๔ ก็มีข้อมูลของ พ. ตามสำเนา
ทะเบียนบ้าน

๔๙

- หากตรวจสอบก็จะทราบได้โดยง่ายว่า ชื่อ และนามสกุล วันเดือนปีเกิด รวมทั้งชื่อ บิดามารดาโจทก์กับ พ. นั้นแตกต่างกัน อย่างสิ้นเชิง อันแสดงว่าโจทก์และ พ. เป็นคนละคนกัน

๕๐

- แต่จำเลยที่ ๔ หาได้กระทำไม่ ไม่สม กับเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้าน กฎหมายในวิชาชีพทนายความ จึงเป็น การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

๕๑

๓๕.กรณีใช้สิทธิเกินส่วน

- กรณีใช้สิทธิเกินส่วน การใช้สิทธิมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น
- ถือว่าเป็นการทำ (ละเมิด) ต่อผู้เสียหายหรือเดือดร้อนรำคาญตามมาตรา ๔๒๑ , ๑๓๓๗

๕๒

คำพิพากษฎีกาที่ ๑๗๑๕ – ๑๗๒๐/๒๕๕๕

➤ โรงงานส่งกลิ่นเหม็น ต้องรับผิดชอบ

- โรงงานสีครั่งและผลิตครั่งบริสุทธิ์ใช้ยาเคมีละลายกับน้ำทำการล้างครั่งทั้งกลางวันและกลางคืน
- ส่งกลิ่นเหม็นอันเป็นอันตรายแก่อนามัย

๕๓

- และทำให้ผู้อยู่ใกล้เคียงเดือดร้อนรำคาญ
- เจ้าของโรงงานย่อมต้องรับผิดชอบละเมิดต่อผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ

๕๔

๔๐.โดยผิดกฎหมาย

- “โดยผิดกฎหมาย” การกระทำละเมิดจะต้องเป็นการกระทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย หากผู้กระทำมีสิทธิหรืออำนาจกระทำตามกฎหมายแล้ว ย่อมไม่เป็นละเมิด

rowpixel

๕๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๔๑/๒๕๒๖

➤ สหกรณ์ลงหมายเลขสมาชิกในใบเสร็จ
จำเลยไม่มีสิทธิได้เงินปันผล ไม่ละเมิด

- แม้การลงหมายเลขสมาชิกสหกรณ์ในใบเสร็จรับเงินจะมีผลให้พี่สาวโจทก์เจ้าของหมายเลขสมาชิกได้รับเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืน

๕๖

- แต่เงินดังกล่าวไม่ใช่ทรัพย์สินของบริษัทจำเลย
- บริษัทจำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินนี้เพราะไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่เป็นละเมิดต่อจำเลย

๕๗

๔๑.การทำโดยมีอำนาจ

- การทำโดยมีอำนาจ การกระทำโดยผิดกฎหมายก็คือการกระทำโดยไม่มีสิทธิหรืออำนาจที่จะทำได้โดยชอบ
- ถ้ามีอำนาจหรือมีสิทธิที่จะทำได้โดยชอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิดต่อกฎหมาย

๕๗

- อำนาจที่ทำได้โดยชอบ แบ่งได้เป็น ๔ กรณี
 ๑. กฎหมายให้อำนาจโดยตรง
 ๒. มีอำนาจตามสัญญา
 ๓. มีอำนาจตามคำพิพากษา
 ๔. เกิดอำนาจจากความยินยอม

๕๘

๔๒.กฎหมายให้อำนาจโดยตรง

- ข้อ ๑. กฎหมายให้อำนาจโดยตรง หมายความว่า มีกฎหมายเขียนไว้ชัดเจนว่า กรณีอย่างนี้สามารถที่จะกระทำได้
- เมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้ก็ไม่ใช่เป็น ความผิดกฎหมายในตัว ไม่เป็นละเมิด

๖๐

๔๓.เจ้าของมีอำนาจ

- เจ้าของมีอำนาจ ในฐานะเจ้าของ ย่อม มีสิทธิใช้สอยทรัพย์สินของตนรวมทั้งมี สิทธิติดตาม
- และเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากผู้ไม่มี สิทธิจะยึดถือไว้

๖๑

- และมีสิทธิจัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- เพราะเจ้าของมีอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้นตามมาตรา ๑๓๓๖

๖๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๑๘/๒๕๑๒

➤ เจ้าของลำเหมือง มีอำนาจใช้/กลบได้

- จำเลยเป็นเจ้าของลำเหมืองย่อมมีสิทธิใช้สอย
- มีสิทธิกลบลำเหมืองเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น
- แม้จะเป็นเหตุให้น้ำในคลองไม่อาจไหลผ่านเข้าสู่นาโจทก์
- ทำให้โจทก์ไม่มีน้ำใช้ทำนา ก็ไม่เป็นละเมิด

- ตามฎีกาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าเมื่อใช้สิทธิในที่ดินของตน
- แม้จะกระทบถึงที่ดินข้างเคียง ถ้าเป็นเรื่องธรรมดาธรรมดาไม่ถือว่าเป็นการละเมิด
- เพราะมีอำนาจทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง
- และไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๐ ด้วย

๖๔

๔๔. เจ้าของผู้ให้เช่า

- เจ้าของผู้ให้เช่า กรณีใช้สิทธิหรือใช้อำนาจในทรัพย์สินของตนเอง มีอีกเรื่องหนึ่งที่มีปัญหาว่าจะเป็นการละเมิดหรือไม่
- คือเรื่องการเช่าบ้านแล้วสัญญาเช่าหมดอายุ แต่ผู้เช่าไม่ยอมออก ผู้ให้เช่าหรือเจ้าของบ้านไปไล่กุญแจบ้านได้หรือไม่

๖๕

- การที่ผู้เช่าเฝ้าอยู่นั้นเป็นการอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นละเมิด
- แต่การที่เขาอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เจ้าของบ้านไม่สามารถไปจุดเขาออกเพราะกฎหมายกำหนดทางออกไว้แล้วว่า เมื่อมีการบุกรุกหรืออยู่โดยผิดสัญญาเช่าอันเป็นการละเมิดนี้

๖๖

- เจ้าของจะต้องฟ้องขับไล่แล้วให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมาบังคับให้ออก มิฉะนั้นรับผิดฐานละเมิด

๖๗

๔๕.เจ้าของถูกจำกัดสิทธิ

- เจ้าของถูกจำกัดสิทธิ สิทธิใช้สอยทรัพย์สินของตนเอง ตามมาตรา ๑๓๓๖ นี้จะต้องอยู่ในบังคับแห่งกฎหมาย
- หากมีกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษห้ามผู้เป็นเจ้าของใช้สอยทรัพย์สินของตนในบางกรณี
- เจ้าของก็ต้องถูกจำกัดการใช้สอยทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยเฉพาะนั้น

๖๘

๔๖.อำนาจจับ คั่น ยึดทรัพย์

- อำนาจจับ คั่น ยึดทรัพย์
- กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่มีอำนาจจับ คั่น หรือยึดทรัพย์ตามกฎหมาย
- เป็นการใช้อำนาจตาม ปวิอ. ก็ไม่ผิดกฎหมาย

๖๙

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๕/๒๕๑๒

➤ ยึดรถเพื่อตรวจสอบ มีอำนาจทำ
ได้

- จำเลยที่ ๒ ในฐานะพนักงานสอบสวนยึดรถยนต์ของโจทก์ซึ่งชนกับรถของกรมตำรวจไว้เพื่อประกอบการสอบสวน

๓๐

- ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- เมื่อได้กระทำไปโดยสุจริต มิได้เจตนากลั่นแกล้งให้โจทก์เสียหาย
- ไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

๓๑

๔๗.การใช้สิทธิดำเนินคดี

- การใช้สิทธิดำเนินคดี การใช้สิทธิที่จะขอความเป็นธรรมในอันที่จะร้องทุกข์หรือแจ้งความต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่
- ถือว่ากฎหมายให้อำนาจไว้ เช่น เดียวกับการฟ้องคดีต่อศาลย่อมเป็นการกระทำโดยชอบ

๗๒

- เพราะเป็นการใช้สิทธิของตนทางศาลอันเป็นสิ่งที่กฎหมายอนุญาต การใช้สิทธิเช่นนี้ไม่เป็นการผิดกฎหมาย
- ไม่เป็นละเมิด เว้นแต่จะกระทำโดยไม่สุจริต

๗๓

- การฟ้องคดีต้องกระทำโดยสุจริต
- ไม่ใช้กลฉ้อโกง
- หรือประจาน
- ไม่ได้รับความคุ้มครอง

๓๔

๔๘. มีอำนาจตามสัญญา

- ข้อ ๒. มีอำนาจตามสัญญา สัญญาเป็นบ่อเกิดแห่ง
หนี้ ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน
- เมื่อฝ่ายหนึ่งมีสิทธิอีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องมีหน้าที่
- ฝ่ายที่มีสิทธิกระทำตามสัญญาแล้วก็มีอำนาจที่จะได้
โดยชอบ
- การกระทำนั้นก็ไม่เป็นการผิดกฎหมาย ไม่เป็น
ละเมิด

๓๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๓

➤ ยังไม่บอกเลิกสัญญาเช่าที่เป็นโมฆียะ
สัญญาสมบูรณ์ ไม่ละเมิด

- แม้สัญญาเช่าเป็นโมฆียะ แต่เมื่อโจทก์ยังมิได้บอกล้าง สัญญาเช่านั้น ก็คงยังสมบูรณ์
- การที่จำเลยเช่าทำนาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ย่อมไม่เป็นละเมิด

๗๖

- ทำสัญญาเช่าว่าเมื่อหมดอายุสัญญาเช่าแล้ว
- ผู้ให้เช่าเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่าได้ทันทีโดยไม่ต้องส่งมอบ ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนไม่เป็นละเมิด (ฎ.๕๘๕/๒๕๑๓)
- ผู้เช่าไม่ยอมออกจากทรัพย์สินที่เช่า เมื่อสัญญาเช่าระบับยอมเป็นละเมิด (ฎ.๑๔๓๓/๒๕๑๐)

๗๗

๔๕. มีอำนาจตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

- ข้อ ๓. มีอำนาจตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในคดีที่ฟ้องร้องแย่งกรรมสิทธิ์กันไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ก็ตาม
- เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ฝ่ายหนึ่งชนะคดีแล้วฝ่ายนั้นเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่พิพาทนั้น

๓๘

- ต่อมาเมื่อศาลสูงมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้อีกฝ่ายหนึ่งชนะคดี มีปัญหาว่าการครอบครองทำประโยชน์ในทรัพย์สินที่พิพาทนับแต่ศาลชั้นต้นพิพากษาจนถึงวันที่ศาลสูงมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้กลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นของคู่ความฝ่ายที่ชนะในตอนแรก แต่แพ้คดีในตอนหลังจะเป็นละเมิดหรือไม่
- ฎีกา 1143/2494 ไม่ได้ ถือว่าเข้าไปโดยมีอำนาจตามคำพิพากษา

๓๙

๕๐.การกระทำโดยความยินยอม

- ข้อ ๔. การกระทำโดยความยินยอม ถ้าผู้เสียหายยินยอมให้กระทำประทุษร้ายโดยสมัครใจ
- หรือยอมเข้าสู่อันตรายไม่ว่าจะเป็นการทำต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใด
- ซึ่งเป็นความยินยอมของผู้สามารถให้ความยินยอมได้ การกระทำนั้นก็ย่อมไม่เป็นละเมิด

๘๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๔/๒๕๒๓

➤ ที่ดินโดยยินยอมให้ทิ้ง ไม่เป็นละเมิด

- โจทก์ยินยอมให้จำเลยทิ้งดินจากเรือขุดลงในที่ดินของโจทก์ รวมทั้งที่สาธารณะที่โจทก์ปกครองอยู่
- โดยไม่ติดใจเรียกร้องค่าทดแทนหรือค่าเสียหายใดๆ ทั้งสิ้น การทิ้งดินของจำเลยจึงไม่เป็นละเมิด

๘๑

๕๑.การใช้สิทธิส่วนเกิน

- การใช้สิทธิส่วนเกิน มาตรา ๔๒๑ “การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้นท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ”

๘๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๒/๒๕๓๘

➤ ติดป้ายบังกันบ้าง ไม่ละเมิด

- ผู้กระทำหรือผู้ใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดตาม มาตรา ๔๒๑ นั้น

๘๓

- ต้องมีเจตนาหรือจงใจกลั่นแกล้งโดยมุ่งประสงค์ความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว
- เมื่อโจทก์ติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าของโจทก์บนดาดฟ้าตึกแถวที่โจทก์เช่าเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของโจทก์ได้

๘๔

- จำเลยก็ย่อมมีสิทธิติดตั้งป้ายโฆษณางานในธุรกิจของจำเลยบนดาดฟ้าตึกแถวที่จำเลยเช่าเพื่อประโยชน์ในกิจการของจำเลยได้เช่นกันโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าฝ่ายใดติดตั้งก่อน
- เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำเพื่อจงใจกลั่นแกล้งโจทก์แม้ป้ายโฆษณาของจำเลยจะอยู่ใกล้และปิดบังป้ายโฆษณาของโจทก์บ้างก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่

๘๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๐๒๖/๕๒

➤ ร้องเรียนโดยสุจริต ไม่ละเมิด

- สาเหตุที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาพทนายความ เกิดจากความเข้าใจของจำเลยที่ว่าจำเลยไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำหน้าที่ของโจทก์
- ดังนั้น การที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาพทนายความโดยระบุถึงการกระทำของโจทก์ตามที่ปรากฏแก่จำเลย

๘๖

- โดยไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากความเป็นจริง
- จึงเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต ไม่เป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม ไม่เป็นการละเมิด

๘๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๕/๒๕๖๐

➤ ปลอมสัญญากู้ ใจให้เสียหาย ละเมิด

- จำเลยปลอมเอกสารสัญญากู้เงินและนำเอกสารปลอมไปฟ้องโจทก์ทั้งสองต่อศาลชั้นต้น จนศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดี

๗๗

- แล้วจำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินเดือนโจทก์ที่ ๑ ยึดทรัพย์ของโจทก์ทั้งสองขายทอดตลาด
- และจำเลยยังนำผลคำพิพากษาในคดีแพ่งไปฟ้องโจทก์ที่ ๒ ต่อศาลล้มละลายกลาง

๗๘

Copyright

- เป็นกรณีที่จำเลยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดแก่โจทก์ทั้งสอง จึงเป็นการกระทำละเมิด
- ซึ่งจำเลยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสองด้วยการคืนทรัพย์สินที่โจทก์ทั้งสองต้องสูญเสียไปหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามมาตรา ๔๓๘ วรรค ๒

๕๐

๕๑. การใช้สิทธิส่วนเกิน

- แต่ถ้าเป็นการใช้สิทธิโดยมุ่งที่จะให้คนอื่นเสียหายฝ่ายเดียว เรียกว่า เป็นการใช้สิทธิเกินส่วนเป็นละเมิด ตามมาตรา ๔๒๐ , ๔๒๑
- เช่น แกล้งไปจับเจ้าบ่าวตอนแต่งงาน ตามกฎหมายมีอำนาจจับเพราะมีหมายจับ แต่การใช้สิทธิใช้อำนาจนี้มุ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเป็นละเมิด

๕๑

- กรณีพนักงานสอบสวนไปยึดรถยนต์ที่เกิดจากการกระทำผิดกฎหมายมาเพื่อตรวจสอบหาร่องรอยในการชนเพื่อสอบสวนว่าใครผิด
- มีอำนาจยึดเท่าที่จำเป็นถ้าเสร็จแล้วต้องคืน
- หากยึดรถแล้วนำไปเก็บไว้เฉยๆ โดยไม่สอบสวนหรือส่งให้กองการจราจรตรวจสอบสภาพ
- ถือว่าพนักงานสอบสวนใช้อำนาจโดยไม่ชอบเป็นการใช้สิทธิเกินส่วน ฟ้องฐานละเมิดได้

๕๒

๕๒.การฝ่าฝืนกฎหมาย

- การฝ่าฝืนกฎหมายที่ประสงค์ปกป้องบุคคลอื่น
- มาตรา ๔๒๒ “ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมาย ในอันที่มีประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลอื่นๆ
- ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้นท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้น เป็นผู้ผิด”

๕๓

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๘๕/๒๔๘๑

➤ แม้ฝ่าฝืนกฎหมาย แต่อีกฝ่ายก็ผิด ไม่
ต้องรับผิด

- จำเลยขับรถยนต์เลี้ยวโดยไม่จับให้พนัก
ศูนย์กลางทางร่วมชิดทางซ้าย ผิด พรบ.
จราจรทางบก มาตรา ๕

๕๔

- จึงเป็นข้อสันนิษฐานว่าจำเลยประมาท แต่
จำเลยนำสืบได้ว่า เมื่อจำเลยเข้าใกล้ทางแยก
ได้เบารถและบีบแตรกับให้สัญญาณเมื่อเลี้ยว
รถ

- หากแต่โจทก์ชี้รถจักรยานยนต์มาโดยเร็วได้
แล่นมาชนรถจำเลยเอง จำเลยไม่ต้องรับผิด

๕๕

Case Study

- ให้ศึกษาว่า การที่นายจ้างฟ้องลูกจ้างว่า ทุจริต ต่อมาศาลชั้นต้นตัดสินว่า ไม่ทุจริต แต่นายจ้างอุทธรณ์ว่า ทุจริต ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืน
- แต่นายจ้างก็ยังยื่นขออนุญาตฎีกาว่าทุจริตเช่นเดิม ทำให้ลูกจ้างไม่สามารถสมัครงานใหม่ได้ เพราะไม่มีที่ใดรับเข้าทำงาน เพราะคำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด

๕๖

Case Study

- ต่อมาศาลฎีกาไม่อนุญาตให้ฎีกา คดีถึงที่สุด ใช้เวลา 5 ปี
- ลูกจ้างมาฟ้องว่า นายจ้างว่ากระทำละเมิดได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ให้อธิบาย

๕๗